

AKADEMIN FÖR UTBILDNING OCH EKONOMI
Avdelningen för humaniora

Kvinnlig integration, med eller utan män?

En kvalitativ studie gällande invandrade kvinnors behov av en
mötesplats utan män

Susanne Birgersson

Malin Hedman

VT 2018

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Religionsvetenskap
Människa-kultur-religionsprogrammet
Religionsvetenskap med inriktning mot kultur och identitet (60-90) 30hp

Handledare: Birgit Lindgren Ödén
Examinator: Stefan Larsson

Abstract

Att komma som invandrare till Sverige kan säkert vara omvälvande på många olika sätt. De som kommer hit är alla egna individer och bär på sina alldeles egna historier. Integrationsprocessen i ett samhälle kan ske på många olika vis. I Karlskoga finns en egen modell som utgår enbart från kvinnor. Tanken är att på ett unikt sätt hjälpa dessa in i det nya samhället. Modellen består i ett så kallat Tehus som fungerar likt en mötesplats enbart för kvinnor. På Tehuset ges möjlighet till studier i det svenska språket och samhällsinformation. Platsen är även öppen för umgänge och andra aktiviteter. Planen med modellen är således att denna del av integration ska ske i en, för kvinnorna, trygg miljö. Vi har valt att undersöka just denna miljö.

Med tanke på att Sverige är ett av världens mest jämställda länder, var vår tanke att ta reda på om Tehusets form av integration är korrekt eller möjligen exkluderande. Vi har undersökt om det finns ett behov av en mötesplats enbart för invandrarkvinnor, och om de besökande kvinnorna upplever det positivt att det inte finns män på mötesplatsen. Samt i fall de skulle besöka Tehuset även om mötesplatsen var öppen för båda könen.

Nyckelord: Nyanlända kvinnor, invandrarkvinnor, delaktighet, jämställdhet, integration, mötesplats, rollteori, omsorgsetik.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Bakgrund.....	2
1.1.1	Tehuset	2
1.2	Frågeställningar	3
1.3	Avgränsningar.....	3
1.4	Disposition	3
2	Teoretiska utgångspunkter.....	4
2.1	Omsorgsetiken	4
2.2	Rollteorin.....	5
3	Tidigare forskning	6
3.1	Mångfald och migration.....	6
3.2	Könsspecifika arrangemang.....	7
4	Metod.....	8
4.1	Genomförande	8
4.2	Urval	9
4.3	Presentation av våra intervjupersoner.....	10
4.4	Etiska överväganden	13
5	Resultat.....	14
5.1	Kvinnornas upplevelser av sin och andra kvinnors position i ursprungslandet.....	14
5.2	Kvinnors tankar gällande livet som kvinna i Sverige.....	16
5.3	Kvinnorna berättar om Tehuset	17
5.4	Kvinnornas inställning till om Tehuset var öppet för båda könen	19
6	Analys.....	22
7	Diskussion	26
7.1	Upplever kvinnorna det positivt att det inte finns män på Tehuset?	27
8	Sammanfattning.....	30
	Källförteckning.....	31
	Frågeformulär	32

1 Inledning

Sverige ses ofta som ett möjligheternas land, inte minst för kvinnor eftersom rättigheterna här är desamma oavsett kön. Den svenska regeringen har som mål att kvinnor och män med tiden ska ha samma makt att forma samhället och sina liv. Därför arbetas det systematiskt med jämställdhetsfrågor, något som dessutom har visat sig i goda resultat. År 2017 toppade nämligen Sverige EU:s jämställdhetsindex med 82,6 poäng av 100 möjliga. Detta jämställdhetsindex som är framställt av europeiska jämställdhetsinstitutet har enligt barn-, äldre och jämställdhetsministern Åsa Regner som syfte att under en tioårsperiod mäta EU-ländernas jämställdhetsutveckling gällande sex områden. Dessa är arbetsmarknad, hälsa, tid, ekonomi, utbildning samt makt.¹

Vi skrev ovan att det i Sverige arbetas systematiskt med jämställdhetsfrågor. Detta arbete startas redan med barnen på förskolan. De flesta svenskar eftersträvar att flickor och pojkar, kvinnor och män ska ha samma förutsättningar i livet och därmed behandlas lika. Den första januari år 2018 inrättade dessutom Sverige en jämställdhetsmyndighet. Myndigheten har som uppgift att säkerställa att regeringens jämställdhetspolitiska prioriteringar får genomslag.² Jämställdhet har idag blivit något som vi tror många i Sverige tar lite för givet. Ser man till EU:s jämställdhetsindex så ligger landet i framkant, även om det så klart finns en liten bit kvar till resultatet hundra av hundra.

Enligt Migrationsverkets statistik har Sverige under de senaste åren haft en kraftig ökning av asylsökande. År 2015 tog landet emot inte mindre än 162 877 ansökningar om asyl.³ Att komma som invandrare till Sverige kan innebära en stor omställning på många olika sätt. De som kommer till Sverige är alla egna individer som bär på sin alldeles egen historia. Vi vill dock hävda att de flesta, oavsett ursprung, kommer från ett mansdominerat samhälle, där förutsättningen för kvinnor ser helt annorlunda ut än i Sverige.

Soheila Fors arbetar för integration. Hon anser att alla invandrare, och inte minst kvinnor behöver verktyg för att lyckas i Sverige. Det viktigaste verktyget är, enligt Fors, språket. Men hon påpekar också vikten av en trygg träffpunkt. De behöver dessutom få

¹ Regeringen, 2017

² Jämställdhetsmyndigheten, 2018

³ Migrationsverket, 2018

veta vilka rättigheter och skyldigheter som råder i det nya landet skriver hon i sin bok *Kärleken blev mitt vapen*.⁴

Fors integrationsarbete lägger stor tyngdpunkt på verksamhet för invandrade kvinnor. Hon vill tillhandahålla kvinnorna de tre verktyg som hon anser att invandrare behöver för att bli en del av sitt nya land. Vi finner Fors arbete både intressant och spännande. Som svensk uppväxta med värderingen att man inte ska göra skillnad på flickor och pojkar, kvinnor och män såg vi Fors sätt att arbeta lite främmande och på något vis exkluderande. Vi har alltså valt att göra en studie om just detta. Vårt syfte är att ta reda på om invandrarkvinnor har ett behov av en mötesplats utan män.

1.1 Bakgrund

Vi skrev att Fors vill ge invandrarkvinnor de verktyg som hon anser viktiga för ett liv i här i Sverige. Här presenteras hennes upplägg.

1.1.1 Tehuset

I oktober år 2010 startades ett Tehus i Karlskoga. Tanken var att ge kvinnor från andra kulturer möjlighet till integration på ett vis som dessutom är försvarbart inför den kultur de växt upp och levt i. En del kvinnor inom denna målgrupp får inte gå till, exempelvis, SFI⁵ då denna miljö med blandade kön kan upplevas inkorrekt. Inom vissa invandrargrupper finns uppfattningen om att Sverige är ett promiskuöst och orent land, vilket leder till att kvinnorna hålls innanför hemmets väggar.⁶

Tehuset arbetar för att de besökande kvinnorna ska få hjälp med att lyckas i sitt nya hemland. Målet är att kvinnorna i slutändan ska få egenmakt över sitt liv och därmed äga förmågan att fungera integrerat i den svenska miljön och dess sociala samspel. Stor vikt läggs på det svenska språket varpå en utbildad lärare är anställd för att bedriva professionell undervisning i såväl svenska som samhällsorientering. Det talar om vilka rättigheter och skyldigheter som gäller i Sverige och då främst ur ett kvinnligt perspektiv. På Tehuset finns även utrymme för umgänge, fysisk aktivitet, pysselstunder och festligheter.

⁴ Fors och Bergensten, 2014:188–189

⁵ Svenska för invandrare.

⁶ Fors och Bergensten, 2014:171

1.2 Frågeställningar

De frågeställningar vi syftar till att besvara med vårt arbete är följande:

- Finns det ett behov av en mötesplats enbart för invandrarkvinnor?
- Upplever kvinnorna det positivt att det inte finns män på Tehuset?
- Skulle kvinnorna besöka Tehuset om mötesplatsen var öppen för båda könen?

1.3 Avgränsningar

Ett trettiotal kvinnor besöker Tehuset regelbundet. Att intervjua var och en upplevdes lite övermäktigt varpå vi valde att intervjua tio av besökarna. Uppsatsen behandlar alltså frågeställningen utifrån de intervjuade kvinnornas perspektiv varpå möjligheten finns att vi skulle fått andra svar från andra kvinnor. För att få en så heltäckande bild som möjligt av vår studie har vi valt att intervjua kvinnor från olika ursprung, med olika familjekonstellationer, religioner och i varierande åldrar.

En annan avgränsning värd att poängtera är att en av oss skribenter arbetar på Tehuset sedan ett år tillbaka. Funderingar kom då om uppsatsen kunde bli styrd på ett eller annat sätt eller om kvinnorna inte skulle ge helt ärliga svar av den enkla anledningen att de gärna vill låta positiva till allt. För att reducera risken för detta scenario gjorde vi valet att den av oss som inte jobbar på Tehuset fick utföra större delen av intervjuerna. Språket kan ju naturligtvis också ses som en begränsning då alla kvinnor på Tehuset inte har kommit så långt i sin språkutveckling varpå tolk användes vid några av intervjuerna.

1.4 Disposition

Här följer en kort redogörelse för uppsatsens kommande upplägg.

I det kommande kapitlet går vi igenom uppsatsens teoretiska utgångspunkter, omsorgsetiken och rollteorin. Tidigare forskning presenteras i kapitel tre. I kapitel fyra går vi igenom de tillämpade metodval och hur vårt urval utfördes. I underrubrik 4.3 gör vi en kortare beskrivning av kvinnorna som deltog i vårt arbete. Resultatet av vårt arbete läggs fram i kapitel fem med hjälp av fyra underrubriker som sedan analyseras i kapitel sex. Slutligen diskuteras uppsatsen, i kapitel sju, här delges även vår slutsats av resultatet. Underrubrikerna i kapitlet är våra tre frågeställningar. 7.1 upplever kvinnorna det positivt att det inte finns män på Tehuset, 7.2 Skulle kvinnorna besöka Tehuset om

mötesplatsen var öppen för båda könen, och 7.3 Finns det ett behov av en mötesplats enbart för invandrarkvinnor.

2 Teoretiska utgångspunkter

Nedan presenteras två teorier eller tankekartor. Dessa användes som grund när vi analyserade vårt intervjumaterial.

2.1 Omsorgsetiken

Begreppet omsorgsetik lanserades av Carol Gilligan som har forskat på kvinnors plats i psykologins vetenskap. Gilligan har en teori om att kvinnor och män löser etiska dilemman på olika vis. Hon menar att män ofta utgår från moraliska regler och principer medan kvinnor istället agerar utifrån känslor i form av kärlek och medlidande för andra människor. Gilligan kopplar ihop män till en form av rättvisemoral medan kvinnors primära värden kopplas till tanketermer som ömhet, skydd och omsorg om det svaga. Gilligan påtalar även att kvinnor till skillnad från män lägger ett större fokus på *vi* istället för *jag*. Hon menar att kvinnor uppskattar relationer och gemenskap högre än oberoende och individualism⁷. Med Gilligans teori och forskningsresultat som utgångspunkt utvecklades den så kallade omsorgsetiken.⁸

Omsorgsetiken är främst kopplad till kvinnor och kan ses som en motsats till det mansdominerade samhälle vi lever i idag. Utgångspunkten för denna teori är som tidigare nämnts att kvinnor och män resonerar olika i moraliska frågor. Enligt omsorgsetiken väcks individens känsla för omsorg och ansvar i mötet med en annan människa. Omsorgsetiken hävdar att den ursprungliga relationen mellan en mor och dess barn har format oss och gett oss insikt i hur ett alternativt liv med omsorg, trygghet, medkänsla och samhörighet i centrum kan se ut. Denna etik vill belysa känslornas betydelse i den moraliska reflektionen och pekar på modrandet och mödrandet som en viktig aspekt. Modrandet syftar till de sociala sedvänjor som utförs runt det biologiska moderskapet. Här skapas en insikt i såväl kroppslig som emotionell närhet vilket medför en känsla av omsorg. Modrandets styrka är att detta begrepp innefattar alla, både kvinnor och män. Mödrandet däremot innefattar endast de kvinnor

⁷ Uppfattning som ser individens frihet och oberoende.

⁸ Gilligan, 1985:10–15

som burit sitt barn i magen, förlöst och ammat. Här betecknas alltså de biologiska modersfunktionerna. Kärnan i omsorgsetiken handlar således om människans ansvar för resten av skapelsen.⁹

2.2 Rollteorin

Rollteorin bygger på Erving Goffmans tankar och studier gällande vardagslivets dramatik. Han menar att vårt dagliga liv, där vi umgås med andra människor i många olika situationer så som till exempel i hemmet, i affären, på gymmet eller på en arbetsplats, kan liknas vid en teaterföreställning där vi alla spelar olika roller. Goffman hävdar att den roll en individ spelar i det vardagliga livet anpassas till de roller som spelas av de övriga aktörerna, alltså våra medmänniskor och motspelare. I vardagens teater är vi alla dessutom vår egen och andras publik.¹⁰ Han menar således att aktörer spelar olika roller i olika sociala situationer. Goffman har dessutom en teori om att man försöker styra vilket intryck andra får av en genom att presentera en bestämd bild av sig själv. Här handlar det dock inte bara om att aktören presenterar sig i ett så allmänt fördelaktigt ljus som möjligt. Utan att densamme dessutom framställer sig själv på ett sätt som ligger i linje med de normer och regler som gäller för den situation han eller hon befinner sig i och med den roll som spelas.¹¹

Goffman menar att varje person i sin spelade roll använder sig av en viss rekvisita. Till detta räknas scenen, det vill säga det befintliga rummet med dess möbler och inredning samt rollinnehavarens klädval och sätt att artikulera. Han menar alltså att det medvetet eller omedvetet går att iscensätta hur en person spelar ut sin roll och därmed sina sidor av sig själv. En väl tillrättalagd scen, anser Goffman, bidrar till att publiken uppfattar rollen och personen som en integrerad helhet.¹² Han påtalar även att jaget, som i vardagligt språk representerar den enhet som är individen och individens upplevelse av sig själv, skapas i kraft av hur rollinnehavaren spelar sin roll. Detta medför att en individs identitet kan ses som ett föremål för förhandling i sociala situationer eftersom den både kan formas och omformas.¹³ Inom rollteorin benäms ofta den imaginära scenen som en inramning. Inramningen delas in i de främre och bakreregionerna. Den

⁹ Heberlein, 2014:243–244

¹⁰ Goffman, 2014:9

¹¹ Brante, Andersen & Korsnes, 2001:139

¹² Brante, Andersen & Korsnes, 2001:139–140

¹³ Brante, Andersen & Korsnes, 2001:140

främre regionen symboliserar scenen där aktören vill ge ett så korrekt intryck som möjligt. Medan den bakre regionen är en mer avslappnad plats där de förväntade rollerna kan läggas åt sidan. Denna del symboliserar de som sker bakom scenen.¹⁴

3 Tidigare forskning

I detta avsnitt presenteras tidigare forskning rörande undersökningens områden samt forskning med koppling till de områden uppsatsen berör. Kvinnor utgör en betydande grupp av de nyanlända som kommer till Sverige. Trots detta finns brist på forskning när det gäller behovet för dessa kvinnor att få umgås och skapa sociala relationer enskilt utan mäns närvaro. Den forskning som finns tillgänglig handlar främst om individens integrering i samhället och hur den kan förbättras. Någon specifik tidigare forskning beträffande den nyanlända kvinnans behov av enskildhet med andra kvinnor har uppsatsförfattarna inte funnit. I avsnittet uppmärksammas även några redan prövade och ännu inte prövade exempel på arrangemang där endast kvinnor deltar.

3.1 Mångfald och migration

Stephen Castles, var chef för International Migration Institute (IMI) vid Oxfords universitet fram till augusti 2009. Han är fortfarande direktör för IMI och deltar i IMI-forskningsprojekt som knyts samman med hans numera Sydney-baserade forskning. Från 2001–2006 var han även direktör för flyktingforskningscentret vid Oxford University. Castles har främst genomfört forskning om migration och mångkulturella samhällen i Europa, Afrika, Australien och Asien. Castles huvudaktivitet vid universitetet i Sydney var ett forskningsprojekt om social omvandling och internationell migration under 2000-talet. Forskningen genomfördes med fältarbeten i Australien, Ghana, Mexiko och Korea. Genom sin forskning hävdar Castles hur integration bör betraktas som en komplex process. Inte bara som ett resultat av förändring eller orsak till förändring, utan som en integrerad del av den sociala omvandlingsprocessen.¹⁵

I artikeln *Globalisering, etnisk identitet och integrationskrisen* utgår Castles från ett politiskt och ekonomiskt perspektiv i frågan om mångfald och migration. Castles resonerar kring den påverkan globaliseringen har, för vad författaren kallar, multikulturalismens bakslag och integrationsmodellernas kris. Med det menar Castles

¹⁴ Goffman, 2014:112

¹⁵ Castles, 2002

att det finns tydliga kopplingar mellan globaliseringen, upplysningen och kolonialismen och de mindre lyckade försöken till integration i de moderna liberaldemokratiska samhällena.¹⁶ Castles hävdar att kolonialismens upplysnings- och befrielsemission haft en direkt effekt på människans inställning till andra människor. En inställning som grundas utifrån ett västerländskt samhälle. Denna inställning som skapas i de västerländska samhällena ser till människor från andra kulturer som är bärare av mindre önskvärda element, för de rationellt grundade västerländska samhällen. Författaren påtalar hur det är främst muslimska invandrare som betraktas som oinbjudna fiender eller som oönskade i de västerländska samhällena.

Castles tolkning på migrationsmodellens kris är att stort fokus läggs på den sociala sammanhållningen. Detta menar Castles är fel väg att gå för en lyckad integration. Assimilation¹⁷ kan mycket väl ha fungerat i ett statiskt samhälle, men i dagens samhälle som ständigt är i rörelse finns ett behov att finna ny mångfaldspolitik och även nya idéer kring sociala relationer, som kan uppnås genom möten och samverkan.

I rapporten *Integration: mapping the Field (2002)*, argumenterar Castles tillsammans med Korac, Vasta och Vertovec, för att integration i ett mångkulturellt samhälle bör förstås som en process där samtliga invånare tilldelas civila, sociala, politiska, mänskliga och kulturella rättigheter. Författarna beskriver här integration i ett mångkulturellt samhälle som måste tolkas och förstås i en ömsesidig process som inkluderande jämlikhet. Nyanländas integration i ett nytt samhälle måste ske på alla nivåer med de anpassningar som involverar alla sociala och samhällsinriktade institutioner såväl som politiska beslutsfattare.¹⁸

3.2 Könsspecifika arrangemang

Det vi vill delge här är inte någon tidigare forskning. Vi vill ändå påvisa att det idag, trots vårt jämställda samhälle, verkar finnas ett behov för könsuppdelade arrangemang.

I Sverige finns sedan tidigare olika sportevenemang som enbart vänder sig till kvinnor. Våruset och Tjejmilen är välkända och beprövade exempel på detta.

¹⁶ Castles, 2011

¹⁷ Syftar till processen när en människa eller grupp från annan kultur anpassar sig till majoritetsbefolkningens kultur.

¹⁸ Castles, 2002

Den 31 juli 2018 kommer för första gången i Sverige en festival endast för kvinnor äga rum. Det är den ideella föreningen *Statement* som står som arrangörer för festivalen. Och de motiverar arrangemanget på följande vis:

"Det långsiktiga målet är att lägga ner festivalen. Arrangörerna önskar att Statement Festival – som en frizon från sexuella övergrepp – inte var nödvändig. Dock ser nu samhället ut som det gör och därför har vi valt att arrangera detta. Vi hävdar inte att Statement Festival är en lösning på problemen med det sexuella våldet – det är en reaktion på det."¹⁹

Initiativtagare till arrangemanget är Emma Knyckare, som till följd av flera rapporterade våldtäkter i samband med sommarens Bråvalla-festival 2017, ansåg att det var dags att agera. Idén till en mansfri festival möttes av blandade reaktioner. Enligt Emma är reaktionerna övervägande positiva och enligt hennes uppfattning beror det mycket på den rådande metoo-rörelsen.²⁰

4 Metod

Vi har valt att använda oss av kvalitativ undersökningsmetod, med fokus på intervjuer och delvis spontana samtal. Eftersom en av oss skribenter jobbar på Tehuset förekom även dold observation i undersökningsmetoden.²¹

Målet med den kvalitativa metoden är inte att pröva om informationen har en objektiv giltighet. Den fokuserar istället på en djupare förståelse av subjektiva erfarenheter och uppfattningar samt hur dessa formats utifrån en social och kulturell kontext. För att skapa en djupare förståelse och även en kunskapsutveckling krävs en fysisk närhet, mellan det forskande subjektet och det undersökta subjektet.²²

4.1 Genomförande

Varje intervju genomfördes på Tehuset, alltså i en miljö där de intervjuade kvinnorna känner sig både avslappnade och trygga. Innan intervjuerna startade gjordes ordentliga presentationer av alla närvarande, det vill säga oss själva, de kvinnor som besökte

¹⁹ Göteborgs Posten, 2018

²⁰ Göteborgs Posten, 2018

Metoo är en hashtag som skapades i sociala medier för att uppmärksamma hur omfattande sexuella trakasserier är mot kvinnor.

²¹ Holme & Solvang, 1997:111

²² Holme & Solvang, 1997:92

Tehuset för dagen samt personalen. Vi förklarade dessutom syftet med undersökningen och berättade vad uppsatsen skulle handla om. Vi använde oss av den kvalitativa intervjuemetoden främst för att kunna skapa ett förtroende mellan intervjuaren och intervjupersonen. I samtliga intervjuer användes tjugo frågor som utgångspunkt för studien.²³ Dessa var ett hjälpmedel för att hålla fokus på själva undersökningen. De första frågorna var dock bakgrundsfrågor. Dessa användes för att skapa en relation till intervjupersonen, men även för att intervjupersonen skulle känna sig bekväm. Frågorna hölls väldigt öppna, tanken med det var att inte styra svaren. Vi fann detta som en bra metod och vi upplevde att intervjuerna blev väldigt förtroliga. På så vis skapades en möjlighet att fånga de intervjuade kvinnornas verkliga uppfattning och inställning till frågorna.²⁴ Intervjuerna spelades inte in då intervjupersonerna gav intryck av att de inte kände sig bekväma med att bli inspelade. Vi valde därför att föra antecknar, men vi antecknade endast de viktigaste aspekterna under intervjuerna. Detta för att minimera risken att störa det fria samtalsflödet.²⁵ Vid vissa av intervjuerna användes språkstöd. Detta i form av två tolkar, den ena arbetar på Tehuset och den andra gjorde praktik där genom Arbetsförmedlingen. De kvinnliga tolkar har tystnadsplikt och vi upplevde att de var till stor hjälp. De intervjuade kvinnorna påvisade dessutom stort förtroende för detta språkstöd. I redogörelsen för intervjuerna har vi bytt ut namnen på samtliga kvinnor.

4.2 Urval

Vi hade som mål att intervjua kvinnor som kunde ge en representativ bredd till vår undersökning. Därför intervjuades kvinnor från olika nationaliteter, med olika familjekonstellationer och i olika åldrar. Viktigt för studien var även att kvinnor som deltog i undersökningen kontinuerligt besöker Tehuset i Karlskoga. Utifrån dessa kriterier skedde urvalet av intervjupersonerna relativt spontant. Vi hade bestämt ett datum då intervjuerna skulle genomföras. Samtliga kvinnor på Tehuset informerades om detta och de valde själva om de ville medverka eller inte. Vi nämnde att vi ville ha representanter i olika åldrar och från olika länder varpå kvinnorna själva anmälde sig som representanter eller intervjupersoner. Detta ledde till att vi fick tio representanter eller intervjupersoner från åtta olika länder. Tre av kvinnorna kommer således från

²³ Se bilaga 1

²⁴ Lantz, 2013:44

²⁵ Kvale & Brinkman, 2009:19

samma land vilket vi dock inte såg som något negativt eftersom merparten av kvinnorna på Tehuset kommer från just det land som dessa kvinnor i intervjun kunde representera.

4.3 Presentation av våra intervjupersoner

De kvinnorna som vi har intervjuat är:

Sara, en kvinna från Iran som varit besökare på Tehuset under ett års tid. Hon är 42 år och har bott i Sverige i snart två år med sina två barn som är 19 respektive 9 år. Sara är gift, men maken bor fortfarande kvar i Iran. Denna kvinna konverterade till kristendom från islam, innan hon kom till Sverige, eftersom hon anser att kristendomen har en bättre kvinnoyn. Detta medför dock att hon är hotad till livet i sitt eget hemland. Maken är fortfarande muslim och har inga tankar på att byta religion. Han upplever sitt liv i Iran som bra. Där har han arbete och vänner, men törs inte berätta för någon om sin frus konvertering med risk för sitt eget liv. Sara kom i kontakt med kristendomen genom sin bror som även han har konverterat. Brodern bor i Holland och skickade henne en bibel då han visste att hon inte helt sympatiserade med islams värderingar.

Fatima, Yasmin och Leila kommer alla från Afghanistan. Fatima är 69 år gammal och troende muslim. Hon växte upp i Afghanistan, men har bott många år i Iran. Fatima kom i kontakt med Tehuset genom sin vän och granne och har besökt mötesplatsen i lite mer än ett år. Hon är gift och har flera vuxna barn men fortfarande inga barnbarn. I Afghanistan förlorade Fatima ett barn. Hon hade tvillingar, dessa var pojkar. Vid cirka femårsålder insjuknade de båda och behövde läkarvård. Vägen till sjukhuset var lång och familjens enda transportmedel var en åsna varpå det bara fanns möjlighet att ta ett barn till sjukhus. När Fatima sedan återvände hem från sjukhuset hade den andra gossen avlidit.

Yasmin är 53 år och även hon muslim. I Afghanistan blev hon bortgift när hon endast var tolv år gammal med en man i femtioårsåldern som hade två fruar till. Eftersom Yasmin var yngst av fruarna fungerade hon mer eller mindre som familjens slav. När mannen dog började hon planera sin och hennes två barns flykt från mannens familj. I dag är Yasmins barn vuxna och hon har dessutom två barnbarn. Det var hennes SFI-lärare som tipsade om Tehusets verksamhet för ungefär ett år sedan och sedan dess går hon dit fem dagar i veckan.

Leila är 34 år och har bott i Sverige i snart fem år. Hon lever tillsammans med sin åttaårige son under skyddad identitet. Detta är en följd av exmakens mångåriga misshandel. Innan Leila fick uppehållstillstånd bodde hon och sonen i en lägenhet som Migrationsverket tillhandahöll. Denna delades med en annan familj och det var kvinnan i familjen som tog med Leila till Tehuset första gången. Hon har nu besökt Tehuset på någorlunda regelbunden basis i ungefär ett och ett halvt år. Hon studerar även på SFI, *svenska för invandrare*. Leila är uppfostrad muslim men har sedan hon kom till Sverige tytt sig till Svenska kyrkan som hon anser mer öppen och välkomnande.

Nour kommer från Syrien och kom till Sverige tillsammans med sin man för snart sex månader sedan. Hon är 63 år och har tio barn varav två bor hemma. Samtliga barn kom till Sverige långt innan sina föräldrar. När Nour var ung valde hennes mamma och pappa vem hon skulle gifta sig med. Hon beskriver sin man som snäll men om hon själv hade fått välja skulle hon ha valt en annan man. I sin ungdom fann Nour nämligen kärlek hos någon annan. En man som behållit sin plats i hennes hjärta och alltid funnits kvar i hennes minne. Nour kom till Tehuset nästan direkt när hon kom till Sverige, hon fick hjälp av Arbetsförmedlingen att finna denna plats. Hennes tro ligger hos islam.

Sofia är född i Kurdistan, Irak. Hon var en av de första besökarna någonsin på Tehuset och ända sedan starten har hon varit en trogen besökare. Sofia hade aldrig tidigare gått i skola vare sig i Sverige eller i Kurdistan. Nu talar hon bra svenska och kan dessutom både skriva och läsa. Sofia har bott i Sverige i 20 år och är nu 61 år gammal. Hon bor tillsammans med sin make och dom har fem gemensamma barn och flera barnbarn. En av hennes döttrar är gift med en svensk man. Denna kvinna är muslim i botten men firar numera även de kristna högtiderna som påsk och jul eftersom det är så man gör i Sverige. Hon är nöjd med sitt liv här och trivs med sin man. Denne kom och frågade om hennes hand när hon endast var sexton år gammal. Sofia bodde då i Irak och det var inte ovanligt att föräldrar gifte bort sina döttrar i tidig ålder. Detta var dock något som mamman till Sofia inte tyckte var ok. Mamman ansåg att dottern var för ung, hon fick inte gifta sig förrän hon fyllt 20 år. Moderns råd blev därför att mannen antingen fick vänta eller välja sig en annan brud. Mannen valde att vänta och de fick därmed tid på sig att lära känna och fatta tycke för varandra. Så med Sofias medgivande sa föräldrarna

sedan att paret fick förlova sig på Sofias artonårsdag och dom gifte sig efter hennes tjugoårsdag.

Maria har bott i Sverige i sju år och kommer ursprungligen från Libanon. Hon är gift och har två vuxna barn, en son och en dotter. Dottern är gift och bor kvar i Libanon vilket oroar Maria då hon misstänker att dotterns make behandlar henne illa. Hennes son har en utvecklingsstörning och är av denna triviala anledning mer accepterad i Sverige än i Libanon. Maria är 49 år, muslim och drömmer om att ta körkort.

Anna kommer från Eritrea. Hon upplevde sin flykt till Sverige svår. Flykten började redan vid femton års ålder då hon gjorde sin första flytt, från Eritrea till Etiopien. På väg till Sverige hölls hon och många andra flyktingar fängslade i Egypten under ett års tid. En gång i månaden krävdes de på pengar och först efter flertalet betalningar med hjälp från släkt och vänner släpptes denna kvinna fri. Nu har hon bott i Sverige i tre och ett halvt år. Anna är 25 år och ensamstående mamma till en liten dotter på snart två år. Hon fick en månads språkpraktik på Tehuset genom Arbetsförmedlingen och när månaden var slut ville hon inte sluta. Hon har därför fortsatt att komma trots att praktikplatsen gick ut för drygt ett halvår sedan och hon även studerar på SFI. Anna är kristen och går till kyrkan tillsammans med sina landsmän varje lördag.

Amy kommer från Nigeria. Hon blev av sina föräldrar bortlovad till en äldre, väldigt rik och mäktig man. De gifte sig aldrig, men fick ett gemensamt barn, ett barn som dog tidigt. Denna man misshandlade henne dagligen. Hon fann dock en ny man där äkta kärlek uppstod, han hjälpte henne ur hennes befintliga relation och de valde att gifta sig. Amy är kristen och mannen hon valde att gifta sig med var son till en voodookung vilket komplicerade hennes liv. När makens far dog blev det sonens uppgift att överta rollen som kung. Detta var en titel som mannen inte ville ha. Amy var gravid och till seden hör att om kungens förstfödde barn är en son ska denna offras till andarna.

För att tvinga mannen att ta på sig den förväntade rollen som kung sattes Amy, av de övriga i voodooklanen, i en bur. Hon misshandlades illa och fick varken mat eller vatten. Mannen lyckades dock få ut sin kvinna ur buren och de kunde fly från klanen. Barnet som föddes var en pojke, han är idag tio år gammal. Paret har dessutom fått två barn till så nu är de fem i familjen. Amy som tror att hon är 36 år gammal kom i kontakt

med Tehuset för ungefär två år sedan genom en väninna från Kongo som brukade besöka mötesplatsen. Sedan dess har hon kommit periodvis till Tehuset men efter årsskiftet har hennes besök blivit kontinuerliga.

Zoe är 36 år och kristen, katolik från Vietnam. Hon har besökt Tehuset regelbundet i snart tre år. Zoe har tre barn, de är elva, tio och åtta år. Hon har levt i Sverige i 15 år och barnen som är födda här har aldrig besökt Vietnam. Zoe hade ett uppehållstillstånd och arbete här i Sverige, men efter en ytterligare granskning av Migrationsverket, där falska uppgifter uppdagades, fråntogs hon uppehållstillståndet och därmed även sitt tillstånd för arbete. Zoe och hennes barn har nu fått besked om utvisning. Utvisning till det land hon flydde från för femton år sedan, ett land som barnen aldrig upplevt.

4.4 Etiska överväganden

Under vårt arbete med uppsatsen har vi hela tiden försökt att tänka på de etiska överväganden som är kopplade till vetenskapliga studier. Självbestämmande, respekt, värdighet, integritet, mänskliga rättigheter och empati är nyckelord i våra etiska överväganden. Vår målsättning är också att hela tiden utgå ifrån ett kritiskt grundperspektiv och att agera så neutralt som möjligt.

Enligt Holme och Solvang bör intervjupersonerna som deltar informeras om vissa forskningsetiska synpunkter varpå vi delgav de nedanstående punkterna.

- På vilket sätt studien kommer att spridas.
- Intervjupersonens rätt att vara anonyma.
- Att intervjupersonen när som helst kan stoppa intervjun.
- Syfte med uppsatsen.
- Rätten att få läsa intervjun.
- Att det på något vis inte är ett krav att personen ska ställa upp på intervjun.²⁶

Vi informerade även intervjupersonerna om att allt nedskrivet material kommer förstöras när uppsatsen är färdig.²⁷

Under intervjuerna eftersträvade vi att ha en så neutral inställning som möjligt gentemot respondenterna för att inte påverka det som sades.

²⁶ Trost, 2009:106

²⁷ Holme och Solvang, 2006:334–335

5 Resultat

Vi kommer i detta kapitel presentera resultatet av intervjuerna.

5.1 Kvinnornas upplevelser av sin och andra kvinnors position i ursprungslandet

Sara kände sig förtryckt i sitt hemland. Hon menar att kvinnorna där inte har några rättigheter, de får inte ens klä sig som de vill. Sara berättar att hon var tvungen att bära slöja när hon gick ut, trots att hon hade lämnat islam bakom sig. I Iran finns enligt Sara speciella poliser som ser till att alla klär sig korrekt. Kvinnorna ska ha sjal och löst sittande kläder. Följs inte detta blir de bestraffade.

Fatima, Yasmin och Leila ansåg alla att kvinnor inte behandlas helt rättvist i Afghanistan. Fatima påtalade dock att det var lugnt i landet innan kriget bröt ut. Hon fick lära sig skriva som barn men slutade skolan tidigt på grund av kriget. Hon skulle gärna flytta tillbaka Afghanistan men på grund av den rådande situationen i landet finns ingen möjlighet till detta. Fatima beskriver sitt land som vackert och frodigt. Hon berättar också att det var stor skillnad på kvinnors liv beroende på om de bodde i städerna eller på landsbygden. I städerna fick många arbeta, men för de som bodde på landsbygden blev kvinnans position mer riktad till hemmet och dess sysslor. När kriget bröt ut blev situationen värre för kvinnorna, den frihet de haft blev begränsad.

Yasmin anser att kvinnor inte har några rättigheter i hemlandet. Hon berättar också att vissa kvinnor blir elaka mot andra kvinnor bara för att skydda sin egen position. Detta grundar hon främst på sitt eget giftermål där hon var den sista i ledet av tre fruar. Yasmin berättar att hon som tolvåring giftes bort med en man som hon själv såg som en elak och äcklig gammal gubbe. Han misshandlade både henne och de andra fruarna. De andra båda fruarna följde hans exempel och misshandlade den yngsta frun så fort de fick möjlighet bara för att göra maken nöjd enligt Yasmin.

Min svärfar brukade säga till min man att en kvinna måste bli slagen tre gånger om dagen för att hon ska bli en människa.

(Yasmin, 2018-03-05)

Leila säger att i Afghanistan ses kvinnan som en halv människa och männen har alltid rätt. Hon menar att landet knappt går att jämföra med Sverige, det är som två helt skilda världar. Leila hade inte alls samma frihet i Afghanistan som hon har här i Sverige. Hon berättar att kvinnorna i Afghanistan är väldigt styrda av sina män och sin släkt. Leila menar att kvinnor inte har någon frihet i Afghanistan.

Nour berättar att i Syrien utgörs kvinnans status eller position i samhället mycket beroende på vart hon är bosatt. Kvinnor som bor på landet har oftast en sämre ställning än kvinnor i staden. De tar hand om gården och hushållet medan kvinnorna i staden ofta har både jobb och utbildning. Nour säger att hon själv gärna skulle ha jobbat i sitt hemland, men att det inte var möjligt eftersom hon hade tio barn att ta hand om.

Sofia menar att jämställdheten mellan könen i Sverige är jättebra. Kvinnorna i Kurdistan eller Irak ses inte alls som jämlika med männen.

Maria från Libanon känner en viss sorg över att hon inte fick studera som barn. Hon hävdar dock att kvinnorna i dag har det bra i Libanon. Kvinnor och män är likvärdiga. En man får varken slå sin kvinna eller sina barn säger hon. Maria berättar också att det inte finns några bestämmelser om kläder som det gör i Iran eller Afghanistan. I Libanon får kvinnor ha på sig vilka kläder de vill, hon plockar upp sin mobil och visar en bild på sin dotter som bor i Libanon. Dottern är klädd i en kort kjol och en fin topp. Titta, säger hon, hon klär sig som hon vill.

Anna från Eritrea menar att kvinnorna i Sverige har det betydligt bättre än de i Eritrea. Hon anser att kvinnor i Eritras aldrig får ett riktigt eget liv. Först styrs de av sina föräldrar och senare styrs de av sina män. Ofta blir flickor bortgifta till män vid 15 års ålder. De som inte gift sig måste ut och kriga när de fyller 16 år berättar hon. Mina föräldrar gifte bort min syster. Och mig skulle de också gifta bort med en gammal gubbe, säger Anna. Hon berättade att föräldrarna inte gjorde detta för att vara elaka utan för att de inte ville sända ut sina döttrar i krig.

Jag vägrade gifta mig, jag ville bli någonting mer än någons fru, jag ville studera.

(Anna, 2018-03-05)

Enligt Anna togs hon då till Etiopien för att slippa både bröllop och militärtjänstgöring.

Amy från Nigeria uppger även hon att kvinnor i hennes hemland ofta har väldigt styrda liv. Detta skiljer sig naturligtvis från familj till familj säger hon. Ofta har

kvinnorna ingen egen ekonomi utan får be sin man om pengar. Vissa kvinnor arbetar, men då handlar det mest om att de säljer saker från hemmet eller egenodlade grönsaker på marknaden. De pengar som kvinnorna tjänar går oftast till mat och lite fickpengar.

Många män slår sina fruar och ingen verkar tycka att det är något konstigt med det.

(Amy, 2018-03-05)

Amy berättar hur den första mannen hon levde tillsammans med ofta brukade slå henne. Hon delger en hjärtskärande berättelse om hur hon bar deras gemensamma bebis på ryggen i en bärsjal medan mannen med stor kraft knuffade ner henne för en trappa. Bebisen omkom i fallet. Amy berättade för polisen hur det hela hade gått till. Mannen i sin tur gav en annan version, han sa att Amy hade strypt barnet. Polisen valde att tro på mannen varpå Amy fängslades i två månader.

Zoe från Vietnam upplever att det inte är så stora skillnader länderna emellan. Vietnam är mer likt Sverige än folk tror menar hon. Där känns kvinnor och män likvärdiga.

5.2 Kvinnors tankar gällande livet som kvinna i Sverige

Sara anser att Sverige är ett bra land. Här visas respekt för alla. Hon påtalar att detta är ett land där det finns stora möjligheter för kvinnor. Dessutom fullkomligt älskar Sara att hon får klä sig som hon vill. Om jag vill ta på mig en klänning med kort arm så gör jag det, säger Sara och ler.

Fatima, Yasmin och Leila från Afghanistan tycker att det svenska samhället överlag har en god kvinnoyn. Fatima uttrycker en enorm lycka över att främst hennes döttrar växer upp i Sverige. Här finns möjlighet för dem att studera och få bra jobb, något som inte skulle vara möjligt om de bott kvar i Afghanistan.

Yasmin känner sig trygg i Sverige. Hon anser att människor här ser kvinnor på ett bra sätt. Yasmin är änka, och berättar att hon lever sitt eget liv utan någon som styr.

Om jag hade växt upp i fria Sverige hade jag studerat och haft ett välbetalt jobb, så jag kunde försörja mig själv.

(Yasmin, 2018-03-05)

Leila anser att Sverige är ett fantastiskt land. Hon önskar att jämlikheten skulle vara densamma som i Sverige över hela världen.

Nour från Syrien är även hon mycket glad över den jämställdhet som finns i Sverige och de möjligheter som detta medför. Hon kritiserar dock de svenska kvinnornas klädval. Hon anser att många kvinnor här är alldeles för avklädda.

Sofia tycker att det är underbart med den frihet kvinnor har i Sverige. Alla hennes barn har gått i skolan och hon är glad över att även döttrarna har fått möjlighet att utbilda sig.

Maria önskar att hon hade vuxit upp i Sverige med obligatorisk skolgång, då hade hon haft en utbildning idag. Hon försöker lära sig att läsa och skriva nu och anser att det är toppen att även vuxna får den möjligheten. Maria påpekar dock att det troligtvis är lättare att lära sig när man är barn.

Anna från Eritrea påtalar även hon alla möjligheter i Sverige. Här kan man nästan göra vad man vill, menar hon, och det spelar ingen roll om man är man eller kvinna. Man kan studera och få ett bra jobb, gifta sig eller inte gifta sig. Hon ser Sverige som lugnt och tryggt och menar att man här får göra sina egna val vilket hon värdesätter mest av allt.

Amy från Nigeria säger att i Sverige slipper hon äntligen vara rädd. Kvinnor i detta land kan förmodligen inte förstå hur bra de har det, menar hon. Kvinnorna i Nigeria har långt ifrån samma rättigheter.

Zoe menar att kvinnor och män är väldigt likställda i hennes hemland Vietnam. Men hon anser att många trots detta har det svårt på grund av den utbredda fattigdom som råder.

5.3 Kvinnorna berättar om Tehuset

Sara gillar när det är fest på Tehuset. Hon är mån om sitt utseende. I hemlandet arbetade hon som *färgerska*²⁸ på en damfrisering. Hon tycker om att fixa håret, sminka och klä upp sig. Vid festliga tillfällen är Sara gärna behjälplig och fixar fina frisyreer på de som vill. När det är fest är alla så fina och glada menar hon. Viktigast är dock, enligt denna kvinna undervisningen i svenska.

²⁸ En färgerskas uppgift är att färga kundens hår. Denna får således inte klippa, det gör frisören.

Fatima, Yasmin och Leila från Afghanistan talar alla om vikten av gemenskapen de upplever på Tehuset. Fatima anser sig behöva den sociala samvaro som Tehuset erbjuder. Hon berättar dessutom att hon lärde sig skriva som barn, men eftersom hon fick ge upp skolan i tidig ålder försvann den kunskap hon en gång haft. Fatima berättar att hon börjat lära sig skriva igen, fast nu på ett annat språk. Detta är en möjlighet jag aldrig trodde jag skulle få uppleva, säger hon.

Yasmin uppskattar studierna och att träffa vännerna på Tehuset. Hon tycker om att baka och beskrivs av de övriga som lite *chef* i köket. Leila känner sig trygg på Tehuset. Hon tycker om att komma dit och prata med sina väninnor.

Nour från Syrien är intresserad av sömnad, vilket hon får möjlighet att göra på Tehuset. Det hon belyser som det bästa med mötesplatsen är ändå att få träffa andra kvinnor. Denna dam älskar att prata. Hon berättar skrattandes att hennes man uppmuntrar henne att gå till Tehuset för att prata av sig. Enligt Nour tycker maken nämligen att hon pratar lite för mycket där hemma. Hon hävdar att han behöver vila lite från henne ibland.

Sofia vet inte vad hon skulle göra om inte Tehuset fanns. Hon är där varje dag och tycker om att läsa, skriva, baka och träna. Sofia hade aldrig tidigare gått i någon skolan och hade aldrig tidigare hållit i en penna. På Tehuset har hon fått lärt sig skriva och läsa. Något Sofia alltid drömt om, numera skriver hon dagbok varje kväll.

Maria går till Tehuset främst för att träffa andra kvinnor. Hon tycker om att dansa och spexa. Jag vill verkligen bli bättre på att läsa och skriva säger Maria.

Anna kombinerar undervisningen på Tehuset med studier på SFI. Hon säger att hon blir glad av sina besök på Tehuset och menar att de ger henne energi.

Amy berättar att innan hon började gå till Tehuset var hon väldigt deprimerad. Hon kände sig ensam och satt hemma mycket. Dessutom sov hon dåligt på nätterna och hade väldigt dålig kosthållning. Tack vare Tehuset har hon fått lite struktur och rutiner i sin vardag. Amy har fått vänner, lärt sig det svenska språket bättre och eftersom det på Tehuset tränas två gånger i veckan har hon dessutom fått en bättre fysisk hälsa. Hon berättar att hon sover bättre och känner sig gladare.

Zoe anser att språket är det viktigaste. Hon vill ta körkort och studera vidare för att få ett jobb, gärna som undersköterska. Men för att kunna göra det måste jag ha ett uppehållstillstånd suckar hon.

5.4 Kvinnornas inställning till om Tehuset var öppet för båda könen

Sara antyder att hon inte tycker så värst mycket om män. Hon säger att trots detta skulle det för hennes del inte spela så stor roll om det fanns män på Tehuset eller inte. Men i nästa andetag säger Sara att hon inte vill att det ska finnas några män där. De skulle nog skapa dålig stämning menar hon.

De tre kvinnorna från Afghanistan var inte helt överens gällande frågor om mäns närvaro på Tehuset. Fatima lever tillsammans med sin man. Hon menar att varken maken eller hon själv skulle ha något emot om det även fanns män på Tehuset. Men hon uttrycker även att män inte behövs där, kvinnorna har det bra utan dem. Yasmin säger att hon inte heller har något emot om män skulle komma till Tehuset. Hon förtydligar också att eftersom hon är änka så finns det ingen som kan säga till henne att hon inte får vara på samma ställe som män. Leila vill däremot inte att det ska finnas män på Tehuset. Hon studerar även på SFI och anser att männen där tar för mycket plats. Kvinnorna har svårt att göra sig hörda och kommer därför ofta i skymundan berättar hon. Leila hävdar att hon inte skulle besöka Tehuset om mötesplatsen var öppen för båda könen.

Nour menar att hennes man tycker det är bra att hon går till Tehuset och hon tror inte han skulle ha något emot om det även kom män dit. För hennes egen del skulle det göra detsamma menar hon.

Sofia säger att hon skulle fortsätta komma till Tehuset även om mötesplatsen var öppen för båda könen. Det skulle inte spela någon roll säger hon.

Maria tycker även hon att det skulle vara helt okej om det även fanns män på Tehuset. Min man skulle inte heller ha någon emot det menar hon.

Anna säger att hon skulle besöka Tehuset även om det fanns män där. Hon berättar dock att hon inte är så förtjust i män och att hon är glad över att det inte finns män på Tehuset. Det är lättare att prata med kvinnor än med män menar hon.

Amy säger att hon tidigare alltid har föredragit manliga vänner då hon menar att de inte ”snackar så mycket skit” som kvinnor kan göra. Trots detta anser hon att det är bra att det inte kommer män till Tehuset. Amy tror att alla vågar visa mer av sitt rätta jag när män inte är med. Hon påpekar dock att detta inte gäller henne och menar att för hennes del spelar det ingen roll om både män och kvinnor besökte Tehuset men hon tror att framförallt de muslimska kvinnorna gynnas av att alla besökarna är kvinnor.

Zoe från Vietnam är inne på lite samma spår som Amy från Nigeria. Hon menar att det egentligen är oviktigt för henne om där finns män eller ej, men menar att det är bra för många andra.

Merparten av kvinnorna säger alltså att det inte skulle spela någon roll om även män besökte Tehuset. Men som vi nämnde ovan är inte Tehuset endast en plats där man läser svenska. Här görs så mycket mer. Två dagar i veckan har kvinnorna fysisk aktivitet eller träning. Då utförs aktiviteter i form av zumba eller annan dans, aerobics, cirkelträning, sittgympa eller styrkepass. Även vattengymnastik har förekommit. Ett annat populärt inslag på Tehuset är de så kallade samtalsstunderna. Då samlas kvinnorna för att prata helt enkelt. Pratat är ofta lite strukturerat med hjälp av så kallade ”pratkort”. Samtalen går ut på att man tar ett kort, på kortet står en fråga exempelvis *”Berätta om ett barndomsminne”* eller *”Om du fick äta middag med en kändis vem skulle du då välja, och varför”* Med kortens hjälp tränas det svenska språket, kvinnorna får möjlighet att uttrycka sig, men även att fundera och tänka efter. Kortet hjälper dessutom gruppen att lära känna varandra, skapa förståelse och att komma varandra nära. Vid dessa tillfällen delar kvinnorna med sig av känslor, tankar och erfarenheter om livet. Kombinationen av gruppen och korten blir lite av en sorts terapi. Festligheter är även det ett förekommande och omtyckt inslag. Då lagas det mat och dukas fint. Kvinnorna gör sig vackra. De klär upp sig och sminkar sig, här åker dessutom många sjalar och hijabs av, hår lockas eller plattas. De flesta tycker om att dansa vilket medför att när maten är uppäten slås musiken på och kvinnorna dansar glatt, fritt och många gånger lite utmanande.

Med detta i åtanke formades frågorna och specifika aktiviteter som gymnastik, samtal och dans. Hur skulle de agera om män deltog under dessa stunder? Där svarar de likt följande:

Sara förstärker här sin ståndpunkt om att stämningen inte skulle bli desamma om det fanns män där. Hon hävdar att kvinnorna inte skulle kunna prata på samma sätt som de gör i dag. Det skulle inte heller vara möjligt att genomföra träningen på samma avslappnade sätt och i de träningskläder kvinnorna har på sig under dessa tillfällen konstaterar hon.

Muslimska män kan inte uppföra sig, de klär av kvinnor med ögonen. Vi skulle inte kunna ha varken gympa eller dans eftersom vi då klär av oss lite.

(Sara 2018-03-05)

De tre kvinnorna från Afghanistan tyckte att de skulle begränsas om män skulle delta i även dessa aktiviteter. Fatima och Yasmin menade att de varken skulle delta i vare sig träningen eller dansa vid festliga tillfällen om män fanns på plats. Yasmin framhöll att de förmodligen inte heller skulle kunna tala lika fritt och glatt som de gör nu. Hon har också en tanke om att kvinnorna skulle vara mer på sin vakt.

Det var Guds vilja att jag kom till Sverige och blev fri. Även om jag inte har någon man som styr mig, tror jag vi har det bäst här utan män. Många kvinnor skulle bli mer på sin vakt och inte kunna leva ut som vi gör här på Tehuset nu.

(Yasmin 2018-03-05)

Leila sa tidigt att hon inte skulle besöka mötesplatsen om det fanns män där. Hennes åsikt är att om Tehuset var öppen för både män och kvinnor så skulle den goda gemenskap och stämning som nu råder förstöras. Hon tar åter upp den upplevelse hon har gällande SFI och menar att det skulle vara skönt om det var könsuppdelat även där. Männerna tar så stor plats och vi kvinnor hamnar i bakgrunden, säger hon. Leila utgår från sig själv och påpekar att männens närvaro på SFI gör det svårare för henne att lära sig svenska, som hon är där för att göra.

Nour anser att kvinnorna inte alls skulle kunna prata lika fritt om män var där. Hon påpekar även att det inte skulle vara möjligt att genomföra gymnastiken på samma vis. Kvinnorna är oftast mer avklädda då. Vi kommer in på vattengympan och badhuset. Nour skakar då på huvudet och menar att där kan inga män närvara. Hon hävdar att man inte kan utsätta män för en sådan exponering av kvinnokroppen. Män kan inte hålla sig från att titta på kvinnor om de har så lite kläder på sig, de blir frestade av lättklädda kvinnor menar hon.

I Sverige kan kvinnor klä sig som de vill. Men det är inte våra män vana vid. De blir alldeles till sig när de ser så avklädda kvinnor. Och då kan de inte behärska sig. Det är därför Sverige har problem med våldtäkter och sånt. Våra män förstår inte er kultur.

(Nour 2018-03-05)

Sofia förklarar att hon inte skulle känna sig bekväm att öppna sig och prata fritt om män var där.

Maria hävdar fortfarande att det inte skulle spela någon roll om män var där. Ändå framför hon att hennes sätt att hälsa skulle förändras. När Maria hälsar på Tehusets besökare idag kysser hon deras kinder. Detta görs eftersom de är kvinnor. Något som hon inte skulle göra på män. Maria menar också att hon inte skulle haft samma kläder på sig. Jag skulle skyla mig mer säger hon och jag skulle absolut inte dansa på samma sätt, lägger hon till. Maria berättar att det inte skulle vara några problem att dansa persisk dans om där fanns män. I den persiska dansen dansar man på led och viftar med en trasa. Men att dansa arabisk dans menar hon skulle kännas fel. Den arabiska dansen, berättar hon, är mer utmanande. Man *kråmar sig*, putar med rumpan och dansar nära säger hon och visar vad hon menar. Efter närmare eftertanke säger hon till slut:

Det skulle kännas fel om män var här. Och tråkigt för mig att inte kunna dansa som jag vill. Jag älskar att dansa!

(Maria 2018-03-05)

Anna menar att det skulle bli stelt om männen skulle vara med på träningen. Ingen skulle heller våga öppna sig så mycket under samtalen som de gör i vanliga fall.

Amy håller fast vid sin ståndpunkt. Hon tror att Tehuset är en bättre plats utan män, men att det just för hennes del inte skulle spelat så stor roll.

Zoe menar att hon troligtvis inte skulle våga prata lika mycket om det fanns män på Tehuset. Men hon befäster också att det till stor del beror på hur männen skulle vara, skulle de kännas öppna och bra kanske det inte skulle vara så stor skillnad säger hon. Zoe tar dock åter upp tråden om att hon tror att vissa av de andra kvinnorna skulle begränsas av mäns närvaro.

6 Analys

Vi drar slutsatsen att kvinnorna finner platsen behagligare utan män även om de inte riktigt vill säga det rakt ut. Tehuset känns som en trivsamt plats, stämningen är familjär och tillåtande. Carol Gilligan hävdar att i kvinnans värld ses relationer och gemenskap som något betydligt viktigare än individualism. Av denna anledning strävar kvinnor i

regel efter att få en *vi*-känsla med starka relationer.²⁹ Vi vill hävda att känslan av ett *vi* är precis den känslan som Tehuset levererar. Det är uppenbart att kvinnorna som besöker platsen har fattat tycke för varandra och vi upplever att de känner sig avslappnade i varandras sällskap. Gilligan skriver:

”Kvinnors hänsynsfullhet bottnar inte bara i deras socialt underordnade ställning utan hör också till själva kärnan i deras moraluppfattning. Därför att kvinnor är lyhörda för andras behov och tar ansvar för omsorgen lyssnar de till andra röster än sina egna och tar med andras synpunkter i sina bedömningar. Den moraliska svaghet hos kvinnor som tar sig uttryck i trevande och osäkra omdömen är sålunda oupplösligt förbunden med deras moraliska styrka, en övergripande hänsyn till relationer och ansvar”.³⁰

Erving Goffman har en teori om att livet kan jämföras med ett teaterstycke där vi alla medverkar som både aktörer och publik.³¹ Han hävdar att vi alla spelar olika roller beroende på vart vi befinner oss och vilka våra motspelare och publik kan tänkas vara. Goffman använder sig av termen *framträdande* då han refererar till all den aktivitet som en individ visar upp inför en speciell grupp av observatörer under en kontinuerlig period. Som vi förklarade i teoribeskrivningen anför han dessutom att varje person eller aktör använder sig av en viss rekvisita eller fasad i sitt framträdande.³² De kvinnor som kommer till Tehuset gör detta i egenskap av besökare, elev, vän, kvinna etcetera. Om man ser detta ur den så kallade vardagliga teaterns perspektiv spelar alla egentligen samma roll men på sitt eget unika vis. När det, som i det här fallet, handlar om flera individer som samarbetar i framställningen av en rutin talar Goffman om *team* eller *teamframträdande*. Han hävdar att vare sig teammedlemmarna framför individuella framträdanden som påminner om varandra eller om de genomför olikartade framträdanden som ändå passar ihop som en helhet uppstår ett teamintryck.³³ Känslan av att vara ett team, en integrerad helhet känns viktig för kvinnorna. I intervjuerna framkom att det som värdesätts högst på Tehuset var just vänskapsrelationer, umgänget med andra och glädjen där i, även om många underströk att inläringen av det svenska språket egentligen var det viktigaste. Den kurdiska kvinnan, Sofia, nämnde att hon inte vet vad hon skulle göra om inte Tehuset fanns och Amy från Nigeria hävdar att hon innan sina besök var deprimerad och nere. Detta speglar vikten av tillhörighet.

²⁹ Gilligan, 1985:172

³⁰ Gilligan, 1982:21

³¹ Goffman, 2014:9

³² Goffman, 2014:28

³³ Goffman, 2014:75

Omsorgsetiken menar att moraliska relationer skapas i mötet mellan människor, vilket betyder att det är där vår känsla för ansvar vaknar.³⁴ Att kvinnorna på Tehuset hyser en viss ansvarskänsla gentemot varandra och gruppen råder det inga tvivel om. De bryr sig om och vårdar varandra vilket bidrar till ökad motivation, närvaro, idéutveckling, bättre kvalitet på arbetet som utförs samt förgyllt stämning.³⁵ Omsorgsetiken är den form av moral som enligt oss genomsyrar Tehusets föreställning. Vi nämnde tidigare att varje aktör använder sig av en viss fasad. Till fasaden hör aktörens utseende och gester men även annan rekvisita så som exempelvis det befintliga rummet vilken representerar föreställningens scen eller inramning.³⁶ Tehusets inramning eller lokaler utgörs av ett klassrum, ett kök, en liten datasal, ett pyssel/sy-rum, ett lekrum för barn samt en samlingsal där det fikas och samtalas både fritt och strukturerat. Det är även i detta rum eventuella festligheter hålls, här har även viss träning utförts. Rummet är lite uppdelat, den ena halvan är västerländskt inredd med soffor, bord och stolar medan den andra halvan har en mer orientalisk stil med stor matta låga bord och sittkuddar. Den fysiska aktivitet som utförs i form av träning brukar ske i en närliggande träningslokal. Själva inramningen är ett viktigt inslag i hur rollerna kommer att spelas och upplevas. Enligt rollteorin är en inramning så gott som alltid platsbunden och aktören startar sin roll först när han eller hon äntrar den bestämda platsen och avslutar densamma när platsen lämnas.³⁷ Vi tänker oss således att även de spelade rollerna är platsbundna. Om man ser till själva inramningen så anser vi att det även inom denna sfär spelas olika roller, varpå en förståelse till de dubbeltydiga svaren gällande mäns närvaro på Tehuset kan förstås. Inom rollteorin talas det om de främre och bakre regionerna vilket kan liknas med framför och bakom scenen.³⁸ Här menas att då aktörerna står på scenen, vilken speglar den främre regionen, spelas den korrekta och förväntade rollen. När aktörerna kliver av den imaginära scenen och går bakom kulisserna eller intar de bakre regionerna, tillåts aktörerna att släppa de krav som upplevs om att upprätthålla den sociala fasad som oftast eftersträvas i såväl främlingars som bekantas närvaro.³⁹ Vad vi försöker säga är att de flesta av kvinnorna svarade att det inte skulle göra dem något om även män besökte Tehuset. Svaret var troligtvis ärligt men gällde förmodligen med tanke på om

³⁴ Gilligan, 1992:8

³⁵ Steinberg, 2015:8

³⁶ Goffman, 2014:29

³⁷ Goffman, 2014:29

³⁸ Goffman, 2014:97

³⁹ Goffman, 2014:112

de befann sig i den främre regionen. Vi hävdar således att även denna region är platsbunden. Tehusets främre region utgörs huvudsakligen av klassrummet, datasalen, köket och lekrummet här visar kvinnorna sina förväntade spelade roller. Även samlingsalen faller in under denna region, men det är även denna plats som ger kvinnorna utrymme att släppa på den upprätthållna sociala fasaden. De intervjuade kvinnorna var överens om att stämningen skulle förändras om män var närvarande. De flesta antydde att om det fanns män på plats skulle de inte våga tala lika öppet som de i nuläget gör under samtalsstunderna. Många var tveksamma till att träningen skulle kunna utföras på samma sätt som den görs i dag. Två av kvinnorna från Afghanistan berättade att de troligtvis inte skulle delta i varken dans eller träning om där fanns män på mötesplatsen. Avgränsningen gällande män på Tehuset avser uppenbarligen de tillfällen då kvinnorna befinner sig i den bakre regionen. Den del där ett friare förhållningssätt är tillåtet. Enligt rollteorin förutsätter den individ som spelar sin roll att motspelarna, och i de samma publiken, ska ta de intryck som framspelas för dem på allvar.⁴⁰ Om en ny individ skulle inta scenen försöker motspelarna och publiken skaffa sig upplysningar om denna på ett eller annat sätt. Ofta tillämpas då de uppgifter som motspelarna och publiken redan har tillgång till.⁴¹ Utifrån detta förutsätter vi att när en kvinna kliver in på Tehuset förväntar sig de övriga kvinnorna att hon besitter just de kvinnliga egenskaper som bistår den tagna rollen vilket främjar gruppen. Om en man däremot skulle kliva in på Tehuset för att kontinuerligt vara med i verksamheten skulle denne förmodligen inte ses som någon som främjar gruppen. Med tanke på de erfarenheter som många av kvinnorna bär med sig gällande det manliga könet skulle troligtvis den nya deltagaren i *livets teater* medföra en viss rollförändring och begränsning för kvinnorna, precis som de själva påpekar i intervjun. Vi talade tidigare om teamframträdande, här är samspelet viktigt. Teamet är beroende av hur var och en spelar sin roll. En felsepelande teammedlem kan sabotera framförandet.⁴² Merparten av de kvinnor som intervjuades berättar att de vuxit upp i patriarkala⁴³ samhällen där kvinnor har en mycket låg ställning. Leila från Afghanistan, skulle vilja att SFI var uppdelat med kvinnor i en grupp och män i en grupp. Hon anser att kvinnorna kommer i skymundan och kanske har det just att göra med att männen omedvetet spelar sina

⁴⁰ Goffman, 2014:25

⁴¹ Goffman, 2014:11

⁴² Goffman, 2014:77

⁴³ Ett mansdominerat samhälle.

framträdande roller medan kvinnorna som är vana att stå tillbaka, även tar ett steg bakåt i denna miljö. Enligt rollteorin spelar vi ofta våra roller till förmån för andra, istället för hur vi egentligen själva vill agera eller uppfattas.⁴⁴

7 Diskussion

I inledningen skrev vi att Sverige ligger i framkant när det gäller jämställdhetsfrågor. Det pågår ett systematiskt arbete för att nå regeringens slutgiltiga mål vilket syftar till att kvinnor och män, i framtiden, ska ha samma makt att forma samhället och sina liv. Vi hänvisade även till Migrationsverkets data som visar att Sverige under de senaste åren haft en kraftig ökning av asylsökande. Här talar vi alltså om människor från olika delar av världen vilka i mångt och mycket förväntas smälta in i det svenska samhället. Professorn Stephen Castles menar att vi bör se och förstå integration som en komplex och ömsesidig process där jämlikhet inkluderas. Han hävdar också att integrationsprocessen bör ske med de anpassningar som krävs i såväl sociala som samhällseliga nivåer. Detta har vi tolkat som att man bör se till individens bakgrund och bagage för att lättare förstå på vilket vis en integration bör ske. En aspekt som även Soheila Fors har tagit fasta på. Hon startade år 2010 ett Tehus enbart för kvinnor. Syftet var att hjälpa invandrarkvinnor till integration på ett vis som ansågs försvarbart inför den kultur de vuxit upp och levt i. Att inrätta en instans enbart för kvinnor i ett land där det ständigt arbetas för ett jämlikt samhälle ansåg vi lite märkligt. Vi ville därför undersöka om kvinnor som kommer från andra kulturer har ett behov av en mötesplats utan män. Om deras upplevelse av en mötesplats utan män var positiv, samt om kvinnorna skulle besöka Tehuset om där även fanns män. Undersökningen genomfördes med hjälp av kvalitativ forskning samt dold observation. Detta visade sig vara ett bra metodval. Intervjuerna var personliga och vi vill påstå att det är dessa som utgjort stommen i vårt arbete. Observationen behövdes för att få ett helhetsintryck av svaren och användes samtidigt som en hjälp till frågeformuleringen. När vi presenterade intervjupersonerna i uppsatsen ville vi göra det så ingående som möjligt. Detta för att ge en bild av kvinnornas bakgrund och nuvarande livssituation. Vi anser att denna spelar en stor roll i resultatet. Det resultat vi fick fram med hjälp av intervjuerna och observationerna passade väl in i de teorier vi valt att använda för vår analys. Vi valde att

⁴⁴ Goffman, 2014:25

utgå från omsorgsetiken och rollteorin. Omsorgsetiken bemästrar den omsorg och det bemötande kvinnorna på mötesplatsen visar gentemot varandra. Rollteorin i sin tur avspeglar det sätt och de roller som spelas, eller inte spelas för att passa in i den omskrivna miljön. Vad gäller tidigare forskning, hittade vi inget som berör det specifika området. Däremot fann vi Stephen Castles tankar gällande anpassad integration intressant eftersom Tehuset, som är objektet i denna forskning, i allra högsta grad kan ses som en anpassad integrationsverksamhet. Vi tog dessutom upp att även många svenskor kan finna stunder utan män tillfredsställande. Vi syftar här på organiserade sportarrangemang och andra evenemang där endast kvinnor får delta. Kanske är det rentav så att kvinnor, av någon anledning, har ett behov av att umgås endast med kvinnor ibland. Syftet med studien var således att finna svar på våra frågeställningar. Vi anser att svaren inte helt sades med det sagda ordet. Nedan följer resultatet och frågeställningarnas svar.

7.1 Upplever kvinnorna det positivt att det inte finns män på Tehuset?

Vi hävda att svaret på denna fråga är ja. Detta trots att de intervjuade kvinnorna till en början ville ge sken av att så inte var fallet. Nio av de tio intervjupersonerna svarade först att det inte spelade någon roll om mötesplatsen var öppen för båda könen eller inte. Efter att vi ställt mer verksamhetsrelaterade frågor där fest, träning med mera uppkom ändrades inställningen hos kvinnorna. Till detta kopplar vi Goffmans teori gällande de främre och bakre regionerna. Vid framträdanden i den främre regionen är agerandet mer anpassat och kontrollerat än i den bakre regionen varpå vi hänvisar kvinnornas första svar till de främre regionerna. Om vi ser till Tehusets främre regioner skulle vi vilja påstå att de består av de utrymmen som utgör den så kallade scenen i vardagens teater och representerar platsen för den korrekt spelade rollen, hit räknas salar som till exempel klassrum, datasal och kök. Platserna där träning, festligheter och förtrogna samtal hålls vill vi hänvisa till de bakre regionerna som kan liknas vid bakom kulisserna. Här har kvinnorna en öppen och avslappnad jargong och de spelade rollerna läggs åt sidan. Vår tolkning är att kvinnorna upplever det positivt att det inte finns män på Tehuset. Om kvinnorna mot förmodan skulle dela mötesplatsen med män skulle de främst kunna tänka sig att göra det under de stunder då de går in i den korrekt spelade rollen. Vid de mer avslappnade och förtroliga stunderna vill de inte ha män närvarande.

7.2 Skulle kvinnorna besöka Tehuset om mötesplatsen var öppen för båda könen?

Nio av de tio kvinnorna uppgav att de skulle besöka Tehuset vare sig det fanns män där eller inte. Men intervjupersonerna uttrycker tydligt att deras deltagande i aktiviteter skulle begränsas. Vissa av kvinnorna menar att de inte skulle delta i varken festligheter eller träning. Så gott som alla var överens om att samtalsstunderna skulle förändras och inte vara lika öppna som de är i nuläget. Vår tanke är att begränsningen är en påföljd av kvinnornas bakgrund. Varje besökare på Tehuset bär med sig ett bagage av erfarenheter. Av de tio kvinnorna som intervjuades var det tre som berättade att de tidigare utsatts för misshandel i nära relation. En av kvinnorna uttryckte oro för sin dotter. En annan berättade om speciella poliser som på öppen gata misshandlar kvinnor som enligt dom inte är korrekt klädda. Åtta av tio anförde att de flesta kvinnor i deras ursprungsländer saknar frihet och är både förtryckta och styrda. En av intervjupersonerna framhöll att en kvinna från hennes hemland är styrd genom hela livet. Först av sina föräldrar och sedan av sin man. Detta tillkännagivande verkar dessutom genomsyra merparten av de intervjuade kvinnornas upplevelser. Kvinnornas erfarenhet av män består till stor del av känslor som oro, rädsla, förakt, smärta och förtryck. Vi vill åter dra en parallell till rollteorin och teamframträdandet. Samspelet i en grupp är viktigt och teamet är beroende av hur var och en spelar sin roll. En felsepelande teammedlem kan sabotera framförandet för hela gruppen både på och utanför scenen. Vi hävdar att om en man skulle delta i Texusets aktiviteter skulle kvinnorna utgå från sina tidigare erfarenheter av män och förutsätta att denna skulle sabotera den befintliga teatern.

7.3 Finns det ett behov av en mötesplats enbart för invandrarkvinnor?

Utifrån den studie vi har gjort anser vi att invandrarkvinnor har ett behov av en mötesplats utan män. Likt svaren på uppsatsens två andra frågeställningar speglar, anser vi att kvinnor från andra kulturer behöver en mansfri mötesplats för att utvecklas och våga ta del av ett samhälle med jämställda värderingar. Tehuset genomsyras av omsorgsetik som främst är kopplad till kvinnor. Vi fick känslan av att detta är en plats för tolerans, omsorg, trygghet, medkänsla och samhörighet något som kan kopplas till modrande och mödrande. Vi anser att denna form av mötesplats är viktig. Den hjälper

kvinnorna till egenomsorg och välmående. Vi har dessutom en teori om att exempelvis inlärning språk främjas av en god och trygg miljö.

Möjligheten finns att vi hade fått andra svar om vi använt andra intervjupersoner. Och frågan är om samtalet skulle varit mer ingående hos de intervjupersoner som inkluderade tolk om denne inte hade varit nödvändig. Vårt intryck var ändå att kvinnorna kändes väldigt avslappnade och ärliga under intervjuerna.

En framtida studie inom ämnet skulle kunna vara att inkludera alla kvinnor på Tehuset. Studien skulle även kunna upprepas för att se om svaren förändrats. En annan aspekt skulle kunna vara att vända på undersökningen och utföra den i en SFI-klass. För att se om kvinnorna som i nuläget studerar med män skulle önska en studiegång enbart för kvinnor.

Vi har upplevt vårt undersökningsområde väldigt intressant då kvinnornas sätt att tänka känns väldigt långt ifrån vårt eget. Vi har med detta insett vilken stark påverkan den kulturella och sociala bakgrunden har i våra liv.

8 Sammanfattning

Syftet med denna studie var att undersöka behovet av en samlingsplats utan män för invandrarkvinnor. I vår uppsats har vi använt oss av en kvalitativ metod. Data och information har samlats in genom observation och intervjuer som har behandlat behovet av avskildhet för kvinnor utifrån invandrarkvinnans perspektiv. I intervjuerna använde vi oss av en intervjuguide. Av de trettio invandrarkvinnor som kontinuerligt vistas på Tehuset intervjuades tio. Syftet var att ge en inblick i kvinnornas behov av att få umgås med andra kvinnor utan mäns närvaro och utifrån kvinnornas egna perspektiv.

De teoretiska utgångspunkterna vi utgick från kan ses som social integration. Vi fokuserade på Carol Gilligans omsorgsetik och Erving Goffmans rollteori. Vårt resultat visade att det finns ett behov för de intervjuade kvinnorna att vistas i ett sammanhang utan mäns närvaro. Trots att kvinnorna till en början hade svårt att medge att de helst vistas på Tehuset utan mäns närvaro, blir det tydligt att kvinnorna inte skulle socialisera och delta i Tehusets aktiviteter i samma utsträckning om män var närvarande. På Tehuset skapas ett socialt nätverk som består av kvinnor med olika bakgrund, ålder, religion och från olika familjekonstellationer vilket också har en positiv inverkan på socialisationsprocessen i Sverige.

Källförteckning

Brante, Thomas, Andersen, Heine & Korsnes, Olav (red). (2001) *Sociologiskt lexikon*. Stockholm: Natur och kultur.

Castles, Stephen. et al, *Integration: mapping the field*, Oxford: Centre for Migration and Policy Research and Refugee Studies Centre for the Home Office, 2002. [2018-03-23]

Castles, Stephen. Globalization, ethnic identity and the integration crisis, *Ethnicities*, 11:1, 2011, ss. 23-26. DOI: 10.1177/14687968110110010204. [2018-03-23]

Fors, Soheila och Bergensten, Ingalill. (2014) *Kärleken blev mitt vapen*. Örebro: Libris

Gilligan, Carol. (1985) *Med kvinnors röst: psykologisk teori och kvinnors utveckling*. Stockholm: Prisma

Goffman, Erving. (2014) *Jaget och maskerna: en studie i vardagslivets dramatik*. Lund: Studentlitteratur

Göteborgsposten

<http://www.gp.se/kultur/musik/mansfria-festivalen-anordnas-i-göteborg-1.4840571>

[2018-03-27]

Heberlein, Ann. (2014) *Etik, människa, moral, mening*. Stockholm: Bonniers förlag

Holme, Magne och Krohn Solvagn, (2006) *Forskningsmetodik. Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.

Jämställdhetsmyndigheten

www.jamstalldhetsmyndigheten.se/-oss/om-myndigheten/ [2018-04-05]

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2009) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur

Lantz, Annika (2013) *Intervjumetodik*, Lund: Studentlitteratur

Migrationsverket

www.migrationsverket.se/om-migrationsverket/statistik.html [2018-04-05]

Regeringen. Mashial, Sami. Tf. Pressekreterare hos barn-, äldre och jämställdhetsminister Åsa Regnér (11/10 2017) Sverige är bäst på jämställdhet

<http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/10/sverige-bast-i-eu-pa-jamstalldhet/>

[2018-03-23]

Steinberg, John (2015) *Humanistiskt ledarskap lönar sig*. Eldsjälsförlaget (E-bok)

Trost, Jan (2009) *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur

Frågeformulär

1. Vilket land kommer du ifrån?
2. Hur länge har du bott i Sverige?
3. Hur ser din familj ut?
4. Hur kom du i kontakt med Tehuset?
5. Varför går du hit?
6. Hur ofta kommer du hit?
7. Vad gör ni på Tehuset?
8. Vad är roligast?
9. Vad är viktigast?
10. På Tehuset finns bara kvinnor tycker du att det är bra eller dåligt?
11. Varför?
12. Hade du kommit till Tehuset om det fanns män här?
13. Om nej, varför inte?
14. Vad tycker din man om att du besöker Tehuset?
15. Tycker du att du har ändrats som person sedan du började besöka Tehuset?
16. På vilket sätt?
17. Tycker du kvinnor har det bättre i Sverige än ditt land?
18. Om ja, förklara hur och på vilket sätt?
19. Har du fått några vänner genom ditt besök på Tehuset?

